

OSSERVATORIO LETTERARIO

*** Ferrara e l'Altrove ***

Magyar nyelvű online melléklet - Supplemento online in lingua ungherese

<http://www.osservatorioletterario.net> - <http://xoomer.virgilio.it/bellelettere/> - <http://xoomer.virgilio.it/bellelettere1/> - <http://www.testvermuzsak.portal.hu>

Ferrara, 2005. november 20., Vasárnap

KOLLOKVIUMOK GYÖRGY TESTVÉRREL ©

II.

«Abban az időben Jézus így szólt tanítványaihoz: Amikor az Emberfia eljön az ő dicsőségében, összes angyalának kíséretében, és helyet foglal dicsőséges trónusán, akkor minden nemzet összesereglik előtte, ő pedig elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kosoktól; a juhokat a jobbára állítja, a kosokat pedig a baljára.

Azután a király így szól a jobbán állókhoz: „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! Mert éhes voltam és ti ennem adtatok; szomjas voltam, és ti innom adtatok; idegen voltam, s ti befogadtatok; ruhátlan voltam, és ti betakartatok; beteg voltam, és ti fölkerestetek; börtönben voltam, és ti meglátogattatok!” Erre megkérdezik tőle az igazak: „Uram, mikor láttunk téged éhezni, hogy enni adtunk volna neked, vagy szomjazni, hogy inni adtunk volna? Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna, vagy ruhátlanul, hogy betakartunk volna téged? Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogattunk volna?” Akkor a király így felel: „Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek!”

Ezután a balján állókhoz szól: „Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült. Mert éhes voltam, és nem adtatok nekem enni; szomjas voltam, és nem adtatok inni; idegen voltam, s nem fogadtatok be; ruhátlan voltam, és nem takartatok be; beteg voltam és börtönben sínylődtem; s ti nem látogattatok meg engem!” Erre ők is megkérdezik: Uram, mikor láttunk téged éhezni vagy szomjazni, idegenként vagy ruhátlanul, betegen vagy börtönben, és nem siettünk a segítségére? Ő pedig ezt feleli majd nekik: Bizony, mondom nektek: Amit e legkisebbek egyikével nem tettetek, velem nem tettétek! Ezek akkor az örök büntetésre mennek, az igazak pedig az örök életre.» (Mt 25,31–46)

Tamás-Tarr Melinda: *Ki az Isten?* A Biblia így fogalmaz: «Isten a szeretet». Nem úgy beszél a szeretetről, mint Isten egyik tulajdonságáról vagy tevékenységéről. *Szeretet:* ez ő, ez a lényege. A keresztény fogalomalkotás és szóhasználat *erre* a mai napig nem talált jobb kifejezést, mint azt, hogy *Szentháromság*. Az egyetlen Istenben három személy van: *Atya, Fiú* és *Szentlélek*. De ezt nem lehet úgy értelmezni, hogy: 1 = 3.

Szentháromság: Egy az Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek, a három örökkévaló személy egysége. Isten halhatatlan, mindenható, mindent tudó, mindenek fölött való és mindig jelenlevő.

Önkinyilatkoztatásából tudjuk, hogy végtelen és meghaladja az emberi felfogóképességünket. Örökké méltó az imádatra, csodálatra és minden teremtmény szolgálatára. (Hitelvek - 2) Isten egy hármasság. Isten minden személye egyenlően és örökké Isten. Mindegyik szükséges és különálló, mégis egy. A három személy logikus és ok-okozati sorrendben fordul elő. Az Atya láthatatlan, minden létezőnek mindenütt jelenlevő Forrása, aki a Fiúban és a Fiú által lett láthatóvá, a Szentlélekben és a Szentlélek által tapasztalható meg. A Fiú az Atyától származik, a Szentlélek pedig a Fiútól. A világ teremtése esetében az Atya volt a mögötte lévő Gondolat, a Fiú volt az Ige, mely életre hívta, a Szentlélek pedig a Tett, ami valósággá tette. A Fiúban, az Úr Jézus Krisztusban «látjuk» Istent és megváltását, azután megtapasztaljuk ennek valóságát a hit által, a Szentlélek bennünk való jelenléte által... Mindezek ellenére ezzel az evangéliummal kapcsolatban is hallottam, olvastam számtalan értelmezést, amelyek bizony sok kérdőjelet támasztottak fel bennem. Az előbb elmondottak ellenére ugyanis számtalanszor tapasztalni, hogy az Atyát, Fiút, és a Szentlelket három külön személyként kezelik, mint például, aki ezt mondta a Krisztus Király apórájából: «Az igazi hatalom Isten kezében van, és Jézus egyedül Istentől fogadja el a hatalmat.» Ez a mondat megint csak gondolkodóba ejtett.

Ki Jézus? A fentiek szerint egyszerre Isten is és ember is. Nem? Ellenben sokan vannak, akik Isten-Krisztus kapcsolatban az apa-fiú kapcsolatot látják.

Olvastam valahol, hogy a *monarchianizmus* úgy próbálta megtartani Isten egységét és egyetlenségét, hogy a három isteni személyt az egyszemélyű Isten három módjaként, három különböző megjelenési formájaként magyarázta. A monarchianizmust ezért *modalizmus*nak is nevezték. Egy másik neve ennek a tanításnak *patripaszianizmus* volt. Ennek a fogalomnak a megalkotója bizonyára a tanítás következményét akarta mutatni: azt kell hinnünk, hogy az Atya Isten szentvedett és meghalt a kereszten, ami azonban teljességgel lehetetlen, ha az Isten, akiben hiszünk, mindenható és örökkévaló. E tanítás fő képviselője a Kr.u. II. században Smyrnai Noetus és Praxeas, a Kr.u. III. században pedig Sabellius volt (róla *szabellianizmus*nak is nevezték).

A *szubordinálizmus* alá-fölérendelt viszonyként próbálta magyarázni a Szentháromságot. Az Atya Isten mindenek felett áll mint olyan valaki, aki elérhetetlen. Jól ismert képviselője ennek a tanításnak Origenes a Kr.u. III. század első feléből. A szubordinálizmus azt mondta, hogy a Fiú és a Lélek (Szellem) isteni természetűek, de egyértelműen alá vannak rendelve az Atyának. Arius a III. század végén és a IV. század elején továbbfejlesztette ezt a tanítást. Az *arianizmus* azt tanította, hogy kezdetben az Atya megteremtette a Fiút, és aztán együtt teremtették a világot. A következménye ennek az lenne, hogy a Fiú teremtmény, és nem Isten. Egy további képviselője ennek a tanításnak Nicodemiai Eusebius.

Kr.u. 325-ben a Niceai zsinat foglalkozott ezzel a témával, és kijelentette, hogy az Atya és a Fiú ugyanolyan természetűek (görög: homoousion to patri). A Kr.u. 381-es Konstantinápolyi zsinat megerősítette a Niceai zsinat megfogalmazásait, és kijelentette, hogy a Szentlélek is ugyanolyan természetű, mint az Atya és a Fiú.

György testvér: A múltkor volt szó róla: Isten országa közöttünk van, és ezt Jézus mondta. Nem kell megvalósítani, elég, ha tudunk róla. Ugyanakkor nem érdemes elfelejteni, hogy az üdvösség neve (úgynevezett helye) a Mennyország. Vagyis ahova szellemként visszatér a feltámadt világ az Alkotóba.

Sokan ragaszkodnak a gyermekded felfogásúaknak való apa-fiú kapcsolathoz, amiért nem győzöm hangsúlyozni, hogy Jézus egyszerre volt valóságos isten és valóságos ember. Vagyis Isten érzékelhető (filozófusok így mondják: érzéki) formában is megjelent a világban, ahol mindenütt és mindenben – kivéve a gonoszt – jelen van. Isten önmagával nem áll apa-fiú viszonyban. A test, amiben jelen volt, a Golgotát járt szenvedő emberalak az emberé volt. Ami a halála után történt vele, már nem emberi, isteni lét.

Nálunk valahogy kimarad a magyarázatokból, mit jelent az Apostoli hitvallásban (az eredeti Hiszekegyben) az, hogy „alászállt a poklokra”. Bármelyik görög katolikus többet tud róla, mint egy átlagos római katolikus pap. Erről majd máskor írok. Csak jelzem, hogy „alászállt” a

pokolba, és ott – nyilván – valami történt akkor, és lesz róla szó a nagybőjtben. De az, aki oda ment, már nem az ember volt, hanem Isten.

Kétszer ajánlottak királyságot Jézusnak. Az egyik, a nevezetes, amikor a Sátán felajánlott neki az anyagi világ királyságai fölötti uralmat. Az úgynevezett sátáni erőt nem szabad lebecsülni, megtapasztaltam, mert velem minden megtörténik, amit nem szeretnék. A negatív erőről is máskor lesz szó. A másik eset: a tanítványok ajánlották fel, hogy királyukká választják. Ennek a híre el is terjedt, Pilátus is ez iránt érdeklődik a passióban: „Te vagy-e a zsidók királya?” Mivel a hitben nincs se demokrácia, se más földi hatalmi forma, ehhez nem mérhető az isteni világ, ahol (akár a Vatikánban) teokrácia (istenuralom) van. Ha tetszik: Isten király. De mivel az ember Jézust ismerte személyesen, őt nevezi királynak, ami végül is földi méltóság, de mivel a szövegek szerint a mindenség királyáról van szó, megint az a kérdés, értik-e a szöveget, akik magyarázzák, vagy nem.

Jézus így király, azaz Isten így király. Jézus nem helytartója volt Istennek, hanem maga Isten volt személyesen. Első helytartója Péter volt. Ebből az következik, hogy Isten királyságának ünnepe van ma (Szerk.: nov. 20.), Krisztus Király ünnepén, és ezzel zárul az egyházi év.

Az, ami a mai szövegekben (olvasmány, szentlecke, evangélium) van, arról beszél, hogy Krisztus „megkapott” minden hatalmat. Ha azt mondta volna a tanítványoknak, hogy én ugyan ember vagyok, de én vagyok a magam személyében Isten is, agyoncsapták volna, és nem teljesültek volna be a próféták jóslatai az utolsó szögig, illetve addig, hogy „csontja ne töressék”. Minden beteljesült, amit a próféták mondtak az eljövendő megváltóról, Isten küldöttéről. Hatalma volt, tehát azt „kapta” az Atyától.

Az egyházi év végén egyrészt valóban Isten uralmát és győzelmét ünnepeljük (a mai szentleckében Páltól olvasható, hogy utolsóként a halál semmisül meg), mert Isten Jézus Krisztusként legyőzte a halált, amit egy ember okozott (Ádám a paradicsomi almaevéssel /jelkép ez is/), ugyanakkor ő – szintén egyetlen emberként – legyőzte a halált. Istennek a győzelmét ünnepeljük, és nyomban készülünk az Úrjövetre. Jézus megszületésére való felkészüléssel kezdődik a következő egyházi év. Mégsem az ő megszületése az egyházi év csúcса, a legnagyobb keresztény ünnep, hanem a feltámadás, mert az a győzelem az embernek a bűntől, így az örök haláltól való megváltása is.

Az egyházi évet hálával zárjuk. Mindenkinek van mit megköszönnie, mindenki kapott valamit vagy/és valakit Istentől a most záruló évben. Hála- és örömnünnep a mai. Ugyanakkor tudjuk, hogy az egyházi év befejeződése a következő egyházi évnek kezdete, és a következő végén ismét lesz okunk hálát adni.

© **Tamás-Tarr Melinda – Szitányi György**
2005. november 20. Vasárnap

Dr. Szitányi György honlapja: <http://www.szitanyigyorgy-dr.ini.hu/>